

ELEMENTE DE ASIGURARE A CALITĂȚII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL TEHNIC PREUNIVERSITAR

Dr. ing. Cornelia SPANȚU
Grup Școlar „Nichita Stănescu”, București

Absolventă a Institutului Politehnic din Iași, Facultatea Tehnologia și Chimia Textilelor, obține titlul de doctor inginer, în anul 1998, pentru specializarea *Tehnologii mecanice textile*. Posedă experiență în activități de cercetare în domeniul textil, cercetare și evaluare biblioscintometrică, informare - documentare, activități didactice. Este autorul unui număr de peste 40 lucrări științifice/didactice și comunicări științifice, 3 manuale școlare și 2 brevete de invenții.

REZUMAT. *Lucrarea prezintă alternative pentru întărirea relației dintre furnizorul de educație - școala și beneficiarul ei direct - societatea. Pentru asigurarea calității în învățământul tehnic preuniversitar trebuie să fie implicate toate grupurile și instituțiile interesate: elevi, părinți, cadre didactice, administrația învățământului, administrația locală, angajatori, sindicate etc. Implicarea și sensibilizarea grupurilor de interes pentru depășirea barierelor învățării abstracte și trecerea la aplicația practică, la exemplificare, la demonstrația practică va avea efecte pozitive pentru motivarea elevilor în pregătirea pentru meseriile model, pentru meseriile noi sau pentru cele tradiționale, specifice domeniului textile pielărie. Sectorul industrial are nevoie de calificări noi, europene, de specialități competenți, capabili să facă față provocărilor noulor transformări tehnologice dar și economice.*

Cuvinte cheie: calitate, abilități, cunoștințe, deprinderi, certificare, competențe generale, competențe profesionale.

ABSTRACT. *The present paper offers solutions for consolidating the relationship between the education provider - the school - and its direct beneficiary - the society. In order to ensure the quality in the technical pre-university education, all the groups and institutions interested should be involved: pupils, parents, teachers, the school administration, the local administration, employers, syndicates etc. The groups interested are drawn to surpass the barriers of abstract learning and make the transition from that to practical application, to exemplification, to practical demonstration, fact that will have positive effects on motivating pupils to train for fashion-related jobs, for new types of jobs or for traditional ones, specific for the textile/leather field. The industrial sector requires new European qualifications, competent experts, able to cope with the new economic and technological changes.*

Cuvinte cheie: quality, abilities, knowledge, behavior, certifying, general competencies, professional competencies.

1. INTRODUCERE

Scopul lucrării este de a prezenta alternative posibile de întărire a relației dintre școală și beneficiarii ei. Implicarea tuturor actorilor responsabili de asigurarea unui învățământ de calitate presupune trecerea de la dezbaterile interminabile pe tema conceptului și a sistemelor de asigurare a calității la implementarea concretă a acestora. Atragerea unor parteneri activi, reprezentanți ai societății civile pentru dezvoltarea unor metode și practici educaționale noi ar veni în sprijinul înnoirii procesului educațional.

2. ȘCOALA ȘI BENEFICIARIII EI

Accentul pe definirea *calității produsului/serviciului la utilizator - la beneficiar* - a devenit, ca în toate domeniile economice, și în educație criteriul esențial de referință. Clientul trebuie pus pe primul plan și, implicit, eforturile pentru a-i satisface acestuia necesitățile.

Calitatea educației, conform legii 87/2006, articolul 3 (1), este ansamblul de caracteristici ale unui program de studiu și ale furnizorului acestuia, prin care sunt îndeplinite așteptările beneficiarilor, precum și standardele de calitate.

Documentația amplă recomandată de ARACIP, manualele calității, pun la dispoziția cititorilor interesați variante *stufos* de definire a calității învățământului.

Definiția multidimensională a calității, una dintre alternative^{*}, se referă la *calitatea dată pe două dimensiuni*: pe de o parte *calitatea definită prin specificațiile tehnice* ale produsului/serviciului respectiv (engleză: *must be*) și, pe de altă parte, *prin atractivitatea* acestuia, prin ceea ce anume îl determină pe client să aleagă produsul sau serviciul respectiv.

Pe lângă specificațiile strict tehnice și numărul mic de defecte, un produs de calitate este acela care satisface cât mai multe nevoi ale clientului: *explicite și neexprimate*.

^{*} Asimilată din Conceptul lui Noriaki Kono - *Managementul și Asigurarea Calității*.

Tot mai mulți producători au extins utilitatea de bază a produsului sau serviciului la funcții care, adesea, sunt destul de depărtate de funcția de bază. În această accepțiune, școala bună devine aceea care, pe lângă serviciile educaționale oferite, asigură și posibilități de petrecere a timpului liber sau servicii de asistență socială și medicală etc.

În accepțiunea ISO (Organizația Internațională pentru Standardizare), calitatea reprezintă totalitatea trăsăturilor și caracteristicilor unui produs sau serviciu care determină capacitatea acestuia de a satisface nevoi afirmate sau implicite. Ca urmare, calitatea poate fi definită drept măsura standardizată a excelenței stabilită de către client pentru categoria respectivă de produse sau servicii.

Conform acestor definiții *nu producătorul, ci clientul* este cel care apreciază calitatea unui produs în funcție de nevoile și interesele sale. *Satisfacția clientului/beneficiarului* contează. *Rezultatul* a devenit tot atât de important ca și *procesul* care a dus la obținerea rezultatului respectiv.

Noul concept de calitate, centrat pe nevoile și așteptările clienților și beneficiarilor, este singurul care poate răspunde noilor cerințe de dezvoltare a societății.

La modul absolut, *calitate* înseamnă *perfect, la standarde înalte, scump și rar*.

Definirea unui set unitar de valori la nivel european care să fundamenteze un concept comun al „calității educației” s-a dovedit a fi o misiune dificilă. Au fost de mare interes inițiativele preluate din experiența unor instituții specializate. Dimensiunea umanistă și internațională a educației¹ este definită printr-un set de valori care ar trebui să constituie recomandări importante pentru noi:

- independenței gândirii;
- respectării celorlalți;
- cinstea și respectul pentru justiție, drepturile celorlalți;
- respectarea modurilor de viață, a opiniilor și ideilor diferite de cele proprii;
- decența;
- angajamentul în promovarea proceselor democratice;
- preocuparea pentru bunăstarea proprie, a altor persoane și a societății.

Nu mai putem vorbi, prin urmare, despre o definiție unică a calității determinată, în sens relativ, de caracteristicile produsului sau serviciului respectiv ci de mai multe definiții, determinate de nevoile unui anumit grup sau doar ale unei anumite persoane. Categoriile de produse și servicii sunt dedicate, acum anumitor grupuri sau, chiar, anumitor indivizi.

Comutarea la sensul relativ al calității a determinat și schimbări majore de optică privind: definirea *structurii generale a sistemului, marketing-ul educațional și relațiile publice, alocarea resurselor, dezvoltarea curriculară* și, cel mai important, *evaluarea* – contând mai puțin per-

formanțele absolute – de exemplu, notele brute la examenele de intrare și/sau de absolvire obținute de elevi și la nivel de organizație școlară - și mai mult *progresul realizat, valoarea adăugată și valoarea creată*.

Dezbaterile pe tema asigurării calității în educație s-au realizat câțiva ani la rând. Actori importanți sunt implicați în construirea și implementarea sistemului de asigurare al calității. Numărul acestora este în creștere. Noțiunile teoretice privind asigurarea calității au penetrat în mediile interesate și în România. S-au clarificat valorile care fundamentează conceptul românesc al calității în educație, particularitățile acestuia. Au fost studiate sistemele educaționale cu care dorim să ne armonizăm, urmând să fie întreprinse acțiunile necesare în vederea construirii sistemului de calitate cel mai adecvat. Stadiul organizatoric, se pare, că a fost depășit. Pentru România, și *societatea civilă* – considerată liantul unei viitoare culturi europene unitare – ar fi important să-și exprime opinia privind educația. *Societatea* trebuie să spună dacă e mulțumită de rezultatele și de eforturile celor antrenați pentru asigurarea unui învățământ de calitate.

Rolul dezbaterilor, al unor întâlniri de lucru ar trebui să se concretizeze pe definirea unor strategii și soluții adecvate fiecărui sector, în cazul de față în pentru sectorul textile-pielărie, sector care are nevoie de calificări noi, europene, de specialiști competenți, capabili să facă față provocărilor noilor transformări tehnologice dar și economice.

„Cetățenii cu interese comune”, care își pot dedica timpul, cunoștințele și experiența pentru a promova și apăra drepturile și interesele sectorului de învățământ textile-pielărie ar fi util să se întâlnească la o masă comună și să identifice forme noi de asociere pentru reprezentarea intereselor comune sectorului educației și sectorului industrial. Este necesară înființarea unor structuri responsabile în susținerea și dezvoltarea a ceea ce a mai rămas din sectorul textile-pielărie. Învățământul de calitate, în sectorul tehnic, nu poate rămâne la nivel de concept și documente justificative.

Sistemele și procedurile de asigurare a calității nu pot să rămână exclusiv în atribuțiile școlii.

La definirea și asigurarea calității trebuie să participe toate grupurile și instituțiile interesate: elevi, părinți, cadre didactice, administrația învățământului, administrația locală, angajatori, sindicate etc.

În figura 1² este reprezentată simbolic relația dintre școală și beneficiarii direcți ai educației (elevi, studenți, persoane adulte cuprinse într-o formă de educație) sau cei indirecți (familia, angajatorii, angajații, întreaga societate).

În plan strategic, din punct de vedere declarativ, există disponibilitate pentru ca toate aceste grupuri de interes și organizații să fie sensibilizate și cointeresate în definirea și promovarea noului concept de calitate. Adoptarea modului

¹ Dezvoltat de CIDREE - Consortium of Institutions for Development and Research in Education in Europe.

² Glosar. Termeni uzuali și relațiile dintre ei – Ghidul Comisiei pentru evaluarea și asigurarea calității – ARACIP.

transformațional de asigurare a calității presupune o interacțiune permanentă cu beneficiarii serviciilor educaționale. *Teoretic*, aceasta înseamnă:

- sensibilizarea și educarea grupurilor de interes pentru a obține implicarea lor în procedurile de asigurare a calității și, nu în ultimul rând, pentru a solicita școlii servicii educaționale mai bune și adaptate nevoilor unei societăți democratice – prin campanii de presă, dezbateri publice, materiale promoționale, programe de formare etc.;

- implicarea grupurilor și a instituțiilor interesate în toate fazele elaborării noilor sisteme de asigurare a calității – mai ales prin dezbateri publice.

Practic, însă, asigurarea calității la nivel de școală a însemnat, până acum, documentare și informare despre ceea ce înseamnă, în *viziunea unora*, calitatea învățământului. Probabil că în toate școlile s-au făcut multe pentru îmbunătățirea materialelor didactice, actualizarea materialelor de predare, elaborarea de teste și mai ales de portofolii: pentru elevi, pentru profesori, catedre, comisii etc. Materialele didactice și de instruire s-au mai actualizat. Proiectele didactice au structură îmbunătățită. S-au elaborat chestionare, metodologii de evaluare și se lucrează la propuneri de proceduri, la fișe de evaluare a progresului școlar, chiar și a progresului profesorului. În toate activitățile de metodologie s-a impus, la nivelul profesorilor, corelarea metodelor de predare cu stilurile de învățare individuale. Și... toată lumea este mobilizată pe strângerea de „dovezi” care să demonstreze, punctual, îndeplinirea indicatorilor din standardele de asigurare a calității.

Descrierea cerințelor formulate în termeni de reguli sau rezultate, care definesc nivelul minim obligatoriu de realizare a unei activități în educație, este dată prin standard. Acest standard trebuie îndeplinit.

Studiile și rapoartele întocmite arată că, teoretic, metodologiile de predare și evaluare s-au îmbunătățit semnificativ și că educația, bazată pe inovație și diversificare – orientată spre rezultate – este centrată pe client și beneficiarii serviciilor educaționale.

Consilierea și orientare vocațională a elevilor, acțiuni abordate în stilurile cele mai moderne vin în sprijinul pregătirii pentru viață a elevilor. Conform noilor metodologii și prevederi, toți profesorii din școală participă la cursuri de „*Consiliere și orientare*”, „*Școala dirigintelui*” etc. Am învățat cu toții, de curând, despre *auto evaluarea și dezvoltarea individuală, comunicarea și relațiile interpersonale* (consiliere individuală și de grup efectuată de psiholog sau de... un tutore). Cu toate acestea elevii noștri sunt tot mai slabi, *elevii care vin la liceu nu mai știu nimic, studenții n-au făcut în liceu nimic.... absolvenții nu știu să facă mai nimic, dar au pretenții la salarii foarte mari.*

Auzim adesea acuzele părinților, colegilor profesori, ale specialiștilor sau angajatorilor. Până și elevii sau studenții sunt nemulțumiți de propriile lor rezultate. Există

o nemulțumire generală privind sistemul educațional și rezultatele acestuia. Cauza acestor nemulțumiri nu pare să fie identificată. Acum, când vorbim atât de mult despre *planificarea carierei și educația antreprenorială, despre stilul de viață, despre respectarea modurilor de viață, a opiniilor și ideilor diferite de cele proprii, despre respectarea legii, despre promovarea proceselor democratice*, rezultatele muncii noastre ar trebui să ne satisfacă pe toți, prestatori de servicii educaționale și beneficiari ai acestora.

În ierarhia țărilor participante la programul de evaluare PISA 2006, pe scala generală a performanțelor la științe, de exemplu, România ocupă locul 47 din 57 de țări, cu o medie de 418 puncte de scor raportată la o medie de 500 a țărilor OECD.

Programul PISA își asumă o abordare extinsă a evaluării *cunoștințelor, deprinderilor și atitudinilor* care reflectă schimbările curente din domeniul curriculumului, trecând dincolo de modul în care acestea sunt tratate la nivelul școlii și urmărind modul în care acestea sunt utilizate, puse în practică în activitățile și provocările vieții de zi cu zi. Deprinderile dobândite reflectă abilitatea elevilor de a continua să învețe de-a lungul întregii vieți prin aplicarea a ceea ce au învățat în școală și în afara acesteia, evaluându-și propriile alegeri și luând decizii personale în legătură cu opțiunile lor. Procesul de evaluare, condus împreună de țările

participante, aduce la un numitor comun interesele de politică educațională ale țărilor participante prin aplicarea expertizei științifice atât la nivel național, cât și la nivel internațional.

Țările care se află „la media OECD” sunt: Ungaria, Suedia, Polonia, Danemarca și Franța. Dintre țările care au înregistrat performanțe semnificativ mai bune decât ale României, dar sub media țărilor OECD fac parte: Turcia, Bulgaria, Serbia, Rusia, Lituania, Slovacia. Dintre țările cu performanțe peste media OECD fac parte: Republica Cehă, Slovenia, Estonia.

Perspectivile absolvenților școlii românești vor fi satisfăcătoare atunci când percepțiile teoretice privind asigurarea calității în învățământ se vor implementa în mod concret, atunci când se va răspunde cu sinceritate la două întrebări: *Ce este școala? Ce ar trebui să fie școala?*

Este necesară o diagnoză a situației existente și o analiză sinceră a nevoilor educaționale ale comunității.

Nemulțumirile actuale, este de presupus că, fiind atât de des exprimate vor determina, până la urmă, schimbările necesare în sistem, generatoare de progres. Resursele umane valoroase se vor orienta în vederea identificării unor soluții de schimbare a situației critice în care se află sistemul. Factorii responsabili de starea actuală a învățământului românesc vor fi obligați (a se citi determinați) să se implice în dezvoltarea unor alternative eficiente, atrăgătoare pentru tinerii aflați pe băncile școlii.

Este necesară atragerea de resurse financiare și promovarea unor proiecte, a unor programe de lucru cu

implicarea efectivă a elevilor în activități specifice sectorului (de producție sau de creație, servicii) astfel încât rezultate ale învățării, sub formă de cunoștințe, deprinderi sau competențe generale să poată satisface beneficiarii învățământului.

Asigurarea unui învățământ de calitate la proflul TEHNIC, în sectorul textile-pielărie, trebuie începută cu îmbunătățirea sistemului dual privind transparența dintre școală și mediul exterior, prin implicarea concretă a întreprinderilor angajatoare în procesul educațional. Adevărații specialiști, profesioniștii, trebuie să-și spună părerea privind condițiile de certificare a competențelor profesionale dar mai ales să se implice constructiv în dezvoltarea abilităților și competențelor profesionale ale tinerilor. *Actul formal* de implicare a acestora a devenit dăunător. Agenții economici ar trebui să fie primii interesați de păstrarea privilegiului de a beneficia, în continuare, de personal calificat obținut prin sistemul de învățământ gratuit.

3. COMPETENȚE ȘI CALIFICĂRI PROFESIONALE

Calificarea - rezultatul învățării obținut prin parcurgerea și finalizarea unui program de studii profesionale sau universitare - urmează să fie probată cu documentele care certifică competențele profesionale. Va trebui să recunoaștem că rezultatele muncii cadrului didactic sunt rezultatele elevului său. Profesorul trebuie să devină responsabil de viitorul absolvenților lui: dacă ei primesc în școală *cunoștințe, deprinderi și atitudini* corespunzătoare. Competențele profesionale ale acestora trebuie să îl satisfacă pe el, în calitate de prim beneficiar al amprentei dată de școală dar și pe viitorii lui angajatori. Noi, ca profesori trebuie să avem în vedere modul în care absolvenții noștri sunt asimilați pe piața românească sau pe oricare altă piață a muncii, dacă resursa umană calificată este valorizată potrivit calificării dobândite.

Certificarea competențelor profesionale va trebui să se alinieze și la noi celor 8 nivelurilor de referință prevăzute în cadrul european. Competențele personale: *autonomia și responsabilitatea, capacitatea de a învăța, competențele sociale și de comunicare* trebuie să completeze competențele profesionale impuse de cadrul european al calificărilor (EQF).

Simplul document de certificare dobândit la noi, nu poate rămâne singura dovadă a acesti calificări.

Pentru Cadrul European al Calificărilor, EQF, termenul *calificare* este crucial și este definit astfel încât ține seama de semnificațiile comune existente.

Utilizând abordările OECD, se folosește definiția: **o calificare este dobândită atunci când un organism**

abilitat constată că nivelul de învățare la care a ajuns o persoană a atins un anumit standard al capacităților de cunoaștere, a deprinderilor și a competențelor generale.

Standardul rezultatelor învățării este confirmat prin intermediul unui proces de evaluare sau prin finalizarea cu succes a unui program de studiu. Învățarea și evaluarea în vederea obținerii unei calificări se poate realiza printr-un program de studiu și/sau prin experiența la locul de muncă.

O calificare conferă recunoașterea oficială a valorii rezultatelor învățării pentru piața muncii, precum și pentru educația și formarea profesională continuă.

O calificare conferă un drept legal de a practica o ocupație/meserie/profesie.

Acordarea calificărilor se bazează esențialmente pe autoritatea instituțiilor emitente din cadrul sistemului național de educație și formare profesională. Se poate observa din ce în ce mai mult, însă, că instituții și asociații, altele decât autoritățile responsabile cu politicile pentru calificări naționale, cer dreptul de a valida/recunoaște rezultatele învățării. EQF ia în considerare această tendință pentru a facilita corelarea cadrelor și sistemelor de calificări naționale și sectoriale.

România încearcă, cu greu, să se adapteze cerințelor europene. Mentalitățile sunt greu de doborât. Metodologiile de certificarea competențelor, elaborate după standarde europene, sunt complexe. Aplicarea concretă a acestora are un caracter formal. Eforturile trebuie făcute pe mai multe planuri.

Promovarea unor programe de lucru prin implicarea efectivă a elevilor în activități specifice sectorului textil, activități de creație, servicii sau de producție este necesară pentru ca rezultatele învățării, sub formă de *cunoștințe, deprinderi sau competențe generale* – descrise ca rezultate personale și profesionale – să garanteze satisfacția beneficiarului.

Este necesară, de aceea atragerea de resurse financiare și promovarea unor proiecte, a unor programe de lucru cu implicarea efectivă a elevilor și a angajatorilor, în egală măsură.

Proiectele elaborate în școli au, multe dintre ele, un caracter formal și beneficiarii rezultatelor sunt foarte puțini. Dezvoltarea proiectelor prin parteneriat este o alternativă mai nouă. Până acum, deși multe proiecte au obiective importante, acestea se derulează greu, fără resurse financiare, fără mijloace tehnice și mai ales fără motivarea și implicarea celor care au legătură directă cu elevul.

Pe baza observării elevilor și a deficiențelor activităților tradiționale derulate în sistemul de învățământ preuniversitar, am schițat câteva propuneri de proiecte care pot fi rezolvate într-un viitor foarte apropiat, în școlile de profil. Acestea vizează:

- stimularea posibilităților de exprimare, comunicare și socializare a elevilor;
- valorificarea potențialului creativ, inovativ a tinerilor;

- antrenarea tinerilor în folosirea resurselor și a mijloacelor tehnice de ultimă generație – adecvate cerințelor actuale pentru aplicarea inițiativelor;

- facilitarea accesului tinerilor la informație și acordarea de șanse egale tuturor tinerilor;

- recunoașterea importanței rolului tinerei generații în societate;

- păstrarea și promovarea valorilor naționale, a diversității tehnice și culturale;

- antrenarea tinerilor și stimularea dorinței asociativității lor prin activități de voluntariat;

- dezvoltarea și diversificarea ofertei educaționale pentru tineri;

- dezvoltarea și diversificarea programelor de orientare profesională a tinerilor;

- identificarea „*celui mai potrivit loc de muncă*” pentru angajare;

- conjugarea eforturilor tuturor instituțiilor în sprijinirea și crearea cadrului optim de dezvoltare și implicare a tineretului în viața societății românești viitoare.

Pentru a veni în sprijinul agenților economici, ca un răspuns la nevoile acestora, trebuie să redefinim tehnicile de instruire și activitățile didactice prevăzute în curricula școlară. Pentru acest demers, este nevoie de specialiști, de profesioniști pasionați și motivați și implicarea în adaptarea lecțiilor pentru a le face mai atractive și mai utile elevilor, în simplificarea conținuturilor de informații etc.

O primă experiență, datorată inițierii unui curs, „Stilismul și designul produselor vestimentare”, a scos în evidență necesitatea introducerii unor noi metode de lucru cu elevii, diversificarea formelor de predare și evaluare dar și completarea programelor curriculare.

Implicarea unor specialiști în design pentru prezentarea cursului a fost o experiență foarte utilă pentru obținerea unor concluzii.

Cursul a fost conceput și desfășurat în colaborare cu profesioniști din cercetare. Inițiativa s-a pus în aplicare printr-un protocol încheiat cu filiala ICPI a INCDTP, prin care am urmărit:

- înțelegerea și utilizarea corectă a noțiunilor de design de produs în domeniul textile – pielărie;

- aprofundarea cunoștințelor teoretice și aplicative de design;

- dezvoltarea creativității tehnice și estetice prin accesul la inovație cu orientare către inovația de produs;

- dezvoltarea competențelor de specialitate – stiluri și curente culturale în modă, design vestimentar, marketing și management în fashion design, educație plastică de strictă specialitate;

- cunoașterea pieții de design vestimentar și integrarea profesională a absolvenților.

Într-o primă etapă, au fost testați, din punctul de vedere al abilităților și deprinderilor specifice, un număr

de 44 elevi, de la 3 clase de a XII-a, după care s-a adaptat suportul de curs elaborat inițial conform nevoilor concrete ale elevilor. Pentru eficientizarea investiției de timp ne-am concentrat eforturile pe realizarea a 25 proiecte de certificarea a competențelor profesionale ale elevilor. Dintr-o listă de 50 teme diferite au fost preferate acelea prin care să se poată aprecia potențialul elevului dar și aportul cunoștințelor acumulate pe perioada liceului sau a celor asimilate pe perioada scurtă a cursului.

Deși elevii nu sunt foarte receptivi pentru implicare la activități solicitante, în anii terminali, demersul s-a dovedit a fi foarte util, identificându-se cu această ocazie punctele tari și punctele slabe ale programei curriculare, ale mijloacelor tehnice disponibile, ale modului de organizare a procesului de învățământ pentru pregătirea elevilor în vederea certificării competențelor profesionale la calificarea tehnician design vestimentar.

După susținerea **cursului de inițiere în stilismul și designul vestimentar** s-a realizat un sondaj de opinie privind interesul elevilor liceului pentru această structură de curs. S-a constatat ca elevii care, inițial, așteptau un dezinteres față de acesta (cursul este cu accent pe estetica, cultura și mesajul social și psihologic al vestimentației) au dat cele mai bune definiții ale modei și au făcut cele mai bune crochiuri de specialitate. Întrebați care dintre secvențele cursului le-au plăcut cel mai mult, majoritatea elevilor au răspuns pozitiv pentru: „profesiile modei”, „stiluri și curente culturale în modă”, „conceperea și dezvoltarea unei colecții”.

Participarea elevilor la acest curs a condus la modificarea sau dezvoltarea pe alte coordonate a propriilor proiecte necesare obținerii atestatului, deoarece au înțeles care este rolul designului în realizarea unui produs și care este rolul modei în exprimarea propriei personalități. Pe alți elevi participarea la curs i-a motivat mai mult în orientarea lor profesională spre acest domeniu, designul vestimentar sau ingineria confecțiilor, iar pentru majoritatea a fost un semnal prin care au înțeles importanța socială, pentru generația lor, dar și valoarea personală a vestimentației.

Lipsa de fonduri ar trebui să nu mai fie o problemă și nici o scuză pentru dezvoltarea unor proiecte similare. Există, acum cadrul legislativ favorabil pentru atragerea fondurilor și dezvoltarea unor proiecte în cadrul Programului Operațional Dezvoltarea Resurselor Umane: „*Învață o meserie*” sau „*Educație mai bună pentru toți*”, „*Carieră în educație și formare*” etc.

Planurile de acțiune, documentele și echipele de lucru necesare pentru promovarea unor proiecte trebuie să asigure implementarea adecvată a obiectivelor stabilite. Apare o dificultate în cazul unor școli cu o structură ierarhică de sus în jos, în care nu exista cooperare între profesori.

Implicarea personalului didactic în echipe de lucru compatibile, organizarea de conferințe, schimburi de experiență, participarea la discuții interne, la analize specializate în cadrul unor echipe de experți ar putea contribui la

înființarea unui incubator de idei utile pentru sectorul de textile-pielărie.

Pentru promovarea unor propuneri de succes va trebui să găsim răspunsurile la întrebările clasice:

- de ce? - motivația;
- ce? - scopuri și obiective;
- cum? - strategii, căi de realizare, planuri și acțiuni;
- cine? - responsabilități;
- cu ce? - resurse umane și financiare - bugete;
- când? - termene.

Orice propunere de proiect pentru sectorul de învățământ va trebui să aibă legătură directă cu indicatorii: *valoare ajustată*, *valoare adăugată* și *valoare creată*.

Din studiile elaborate în diferite țări, în cadrul unor proiecte finanțate, se constată necesitatea promovării unor programe complexe de training, utile dezvoltării aptitudinilor absolvenților care favorizează succesul pe piața muncii în orice țară europeană.

Creșterea nivelului de ocupare a forței de muncă existente și potențiale, se face, în orice altă țară prin susținerea sistematică a dezvoltării competențelor-cheie. La abordarea acestora se are în vedere faptul că posesia unor competențe-cheie (soft skills) este apreciată și solicitată de către angajatorii de orice profil și reprezintă oportunități pentru atât pentru elevi cât și pentru studenți, pentru șomeri cât și pentru persoanele deja active pe piața muncii. Cu toate acestea, competențelor-cheie nu le este acordată suficientă importanță în curriculele școlare, nici în programele de educație a adulților. Deficiențele nu sunt doar la noi în țară.

Pe baza unui studiu de evaluare a cererii de competențe pentru forța de muncă, realizat în 2003, s-a elaborat un **Model de competențe**. Acesta a implicat peste 2000 de interviuri purtate cu angajatori – IMM-uri și mari companii. Spre exemplificare, se prezintă setul de competențe-cheie (14) definite de către angajatori ca fiind cele mai necesare în activitatea profesională zilnică.

Programele de studiu ar trebui, conform studiului, să vizeze dezvoltarea aptitudinilor:

- C1 – Competență de comunicare eficientă;
- C2 – Competență de cooperare;
- C3 – Competență pentru antreprenoriat;
- C4 – Competență pentru flexibilitate;
- C5 – Competență pentru orientare spre client;
- C6 – Competență pentru eficiență;
- C7 – Competență de independență și capacitate de decizie;
- C8 – Competență de rezolvare a problemelor;
- C9 – Competență de organizare și planificare;
- C10 – Competență pentru educație permanentă;

- C11 – Competență pentru abordare proactivă;
- C12 – Competență pentru rezistență la stress;
- C13 – Competență de analiză și orientare în informații;
- C14 – Competență de comunicare într-o limbă străină.

O diagnoză a situației actuale din România va arăta punctele tari și slăbiciunile, ce anume merge bine și ce nu merge, ce ar trebui să se schimbe. Important este ca legătura dintre școală și beneficiar să fie explicitată și diagnoza făcută pe baza unor indicatori clari care să se refere atât la functionarea cât și la dezvoltarea instituțională pe baze noi a unității școlare. Pentru asigurarea succesului, procesul de explicitare, conștientizare și asumare a responsabilității va trebui să se realizeze la nivelul tuturor elementelor care stau la baza propunerii de proiect: misiune, diagnoză, ținte și abordări strategice, planuri operaționale, acțiuni și procese efective.

4. CONCLUZII

- Rezultatele absolvenților școlii românești vor fi satisfăcătoare atunci când actorii implicați în asigurarea calității în învățământ își vor asuma întreaga responsabilitate, atunci când percepțiile teoretice privind asigurarea calității în învățământ se vor implementa în mod concret.

- O diagnoză a situației existente și o analiză sinceră a nevoilor educaționale ale membrilor comunității ar putea contribui la orientarea resurselor umane valoroase în vederea identificării unor soluții de schimbare a situației critice în care se află sistemul, la implicarea factorilor responsabili de starea actuală a învățământului românesc în dezvoltarea efectivă a unor alternative eficiente, atrăgătoare pentru tinerii dezorientați aflați pe băncile școlii.

- Atragerea de resurse financiare și promovarea unor proiecte, a unor programe de lucru cu implicarea efectivă a elevilor în activități specifice sectorului ar avea efecte asupra rezultatelor personale și profesionale, în beneficiul absolvenților cât și al angajatorilor.

BIBLIOGRAFIE

- [1] Șerban Iosifescu, *Managementul și Asigurarea Calității*, 2006;
- [2] *A Sense of Belonging - Guidelines for values for the humanistic and international dimension of education*, 1994;
- [3] Raport PISA, 2007
- [4] V. Popescu, *Sfaturi pentru un om de lume*, Editura Prut Internațional, 2004;
- [5] Ghidul solicitantului - proiecte în cadrul Programului operațional „Dezvoltarea resurselor umane”.